

**JSME V MUZEU PŘIPRAVENI NA
NÁVŠTĚVNÍKY SE SPECIFICKÝMI
POTŘEBAMI?**

**Slezské
zemské
muzeum**

OBECNÝ ÚVOD

- ❖ Potřeba „vzdělávat se“ a „vyhledávat nové podněty“ je přirozená lidem každého věku. Přístup k těmto potřebám je však omezen fyzickým a duševním stavem člověka.
- ❖ Jednou z možností vzdělávání může být také návštěva muzea, jehož expozice mohou být koncipovány jako účinná edukační média.
- ❖ Samotné muzeálie jsou sice nositeli svědectví o prezentované skutečnosti, ale speciálně připravené pomocné prezentační prvky objasňují prezentované exponáty i skutečnosti s nimi související. Tím přibližují expozici či výstavu návštěvníkům, mezi nimiž mohou být také handicapovaní.

**Slezské
zemské
muzeum**

KDO JSOU TO HANDICAPOVANÍ?

- ❖ Skupina osob různého věku, kterým jejich současný nebo trvalý zdravotní stav (fyzický či duševní) znemožňuje plnohodnotný život.
- ❖ Ve vztahu k muzeu to může být každý, komu může třeba jen dočasně činit problém prohlídka či vnímání běžných muzejní instalací a akcí.
- ❖ Mohou to být: lidé starší 60 let
 - lidé se zdravotním postižením
 - děti předškolního věku
 - těhotné ženy
- ❖ Podle Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (2009, článek 20) se ČR zavazuje, aby „zařízení určená široké veřejnosti byly přístupné, na rovném základě s ostatními, i osobám se zdravotním postižením a braly v úvahu jejich potřeby“.

**Slezské
zemské
muzeum**

JAK PRACOVAT S HANDICAPOVANÝMI?

- ❖ Pokud je to možné – myslet na ně již při stavebních úpravách budov (bezbariérovost) a při tvorbě expozic (výška popisků, infokiosků, snadný orientační systém, možnost odpočinku, barevnost expozice, zapojení co nejvíce smyslů - interaktivita aj.)
- ❖ Připravovat speciální programy pro tyto skupiny – speciální komentované prohlídky či edukační programy (s možností využití haptických pomůcek)
- ❖ **Důležité!** Mít mezi zaměstnanci takového člověka, který s těmito skupinami umí pracovat!

**Slezské
zemské
muzeum**

MUZEJNÍ PEDAGOG

- ❖ Odborně vzdělaný člověk (nejlépe pedagogického směru, který zná vývojové poruchy v oblasti psychické, fyzické i sociální, umí motivovat a zaujmout)
- ❖ Zná specifika práce s handicapovanými, umí používat různé formy a metody práce s nimi, umí se vyjadřovat přesným a jasným jazykem
- ❖ Jeho práce ho naplňuje, nebojí se handicapovaných, nerezignuje na určitou úroveň a kvalitu edukace, umí se operativně přizpůsobit širokému spektru návštěvníků
- ❖ ! Kvalifikovaná a dobře provedená edukace má vliv na další návštěvnost speciálních skupin v muzeu

**Slezské
zemské
muzeum**

Slezské
zemské
muzeum

SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Historická výstavní budova – Slezsko (Příroda Slezska, Křídla myšlenek, Encyklopedie Slezska, Historie Slezska)

Arboretum Nový Dvůr – Dřeviny pěti světadílů, Tropické a subtropické rostliny

Památník II. světové války – Doba zmaru a naděje, Město v troskách, Oběti a vrazi

Památník Petra Bezruče – Život a dílo Petra Bezruče

Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky – Pevnostní areál

Srub Petra Bezruče – Krajem Petra Bezruče

AREÁLY S NEJVĚTŠÍ NÁVŠTĚVNOSTÍ

SKLADBA NÁVŠTĚVNÍKŮ V SZM

- ❖ SZM pravidelně navštěvují handicapovaní, většina objektů je proto bezbariérová → znát návštěvnickou skladbu je důležité pro vznik speciálních prvků a aktivit v jednotlivých areálech
- ❖ HVB – Opava – pacienti Psychiatrické léčebny (mentálně i duševně postižení, pacienti léčící se ze závislostí), slabozrací (tzv. oční škola a školka), žáci speciálních škol
- ❖ NPDSV – Hrabyně – pacienti Rehabilitačního ústavu, slabozrací klienti Charity Opava, mentálně postižení žáci speciálních škol
- ❖ AND – Nový Dvůr – tělesně postižení
- ❖ Všechny areály jsou oblíbeným cílem seniorů

**Slezské
zemské
muzeum**

KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY A Z NICH VYPLÝVAJÍCÍ DOPORUČENÍ

- ❖ SZM nabízí edukační programy pro kolektivy zájemců různého věku (obvykle školní děti a mládež). Zájem o programy však mají také skupiny s různými specifiky → přizpůsobení dosavadního či vznik obměněné verze programu
- ❖ V každém areálu se klade důraz na jeho zvláštnosti (HVB – Slezsko, NPDSV – II.sv.v., AND – příroda Slezska, PPB – P. Bezruč aj.) → edukace zohledňuje tyto jedinečnosti a skladba návštěvníků se tak rozšiřuje i mimo region
- ❖ Cílem muzejních pedagogů SZM je pobavit, poučit, zaujmout, přimět návštěvníky k přemýšlení, posunout je dále, ale také kvalitně provedou edukací přilákat návštěvníky k opakované návštěvě muzea
- ❖ Důležitou součástí je evaluace odvedené práce s návštěvníky

**Slezské
zemské
muzeum**

HVB - ŘEMESLA A CECHY VE SLEZSKU

- ❖ Pro zrakově postižené děti
→ haptické a zvukové vjemy
- ❖ zavázání očí všem dětem
(poznávání řemesel pomocí sluchu, čichu a hmatu)
- ❖ Např. řemesla: pekař –
čichání koření, včelař –
ochutnávka medu,
ohmatávání vosku, plástve,
sklář – voda, písek
- ❖ Trhy v Opavě (koňský, rybí,
drůbeží aj.) – sluch –
čvachtající ryba, řehtající
kůň, kdákající slepice

HVB - ARCHEOLOGIE PRO NEJMENŠÍ ANEB ŠTĚTEČKEM A MOTYČKOU PROKOPEM SE ULIČKOU

- ❖ Program určen pro nejmenší – přizpůsoben slabozrakým (oční školka)
- ❖ Využití hmatu, sluchu
- ❖ Rozpoznávání materiálů archeolog. nálezů, kopání v písku s následným vyjmutím a očištěním předmětů, skládání keramických střepů aj.

NPDSV

- ❖ Časté návštěvy vozíčkářů, velmi časté návštěvy seniorů, občasné slabozrakých a žáků speciálních škol
- ❖ Nejběžnější aktivitou je speciální komentovaná prohlídka expozice památníku – zvukové i haptické vjemy → převažuje objektové učení.
- ❖ Důležitý je precizní výklad lektora, ale i zvuky či barvy použité v expozici

DEN SENIORŮ – 1. 10. PROTEKTORÁT Č A M, ZVÍŘATA VE VÁLKÁCH – PŘIZPŮSOBENO ŽÁKŮM SPECIÁLNÍCH ŠKOL

DOPORUČENÍ

- ❖ Respektovat potřeby návštěvníků k vnější i vnitřní dostupnosti muzea
- ❖ Většina lidí vnímá informace v muzeu jako důvěryhodné, autentické a srozumitelné → využít tohoto fenoménu v muzejní pedagogice a propojit vědecké a kulturní poslání této instituce, zohlednit jedinečnost této instituce
- ❖ Interpretace sbírkových předmětů předávaná muzejním pedagogem směrem k veřejnosti by měla být snadno uchopitelná, výběr exponátů pro edukaci pečlivě promyšlený
- ❖ Výukové metody by měly být v průběhu edukace střídány k udržení pozornosti návštěvníků (střídat metody slovní s praktickými aj.)
- ❖ Muzejní pedagog by měl mít vždy připravené jiné varianty programu a jeho průběh neustále korigovat a přizpůsobovat aktuální situaci a reakcím návštěvníků

**Slezské
zemské
muzeum**

DĚKUJI ZA POZORNOST

KAMILA POLÁKOVÁ

www.szm.cz,
polakova@szm.cz

